

Geodeci w Unii

Na zlecenie Departamentu Geodezji i Kartografii Ministerstwa Infrastruktury pod koniec ubiegłego roku Instytut Geodezji i Kartografii* badał funkcjonowanie geodezji i kartografii w krajach Piętnastki. W efekcie powstało opracowanie pt. „Badania analityczne regulacji prawnych dotyczących wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji do wykonywania zawodu geodety i kartografa w krajach Unii Europejskiej oraz w Polsce”, Warszawa, listopad 2002. Na jego podstawie w kolejnych numerach GEODETY będziemy prezentowali rozwiązania przyjęte w poszczególnych krajach.

W gospodarce rynkowej każdy ma prawo wyboru zawodu. Jednak w ogólnym interesie społeczeństwa wykonywanie pewnych zawodów może być warunkowane posiadaniem określonych kwalifikacji. To państwo decyduje, czy działa mechanizm swobodnej konkurencji, czy dany zawód podlega określonym uregulowaniom (np. ochrona tytułu zawodowego, wykonywanie czynności zawodowych). Kwalifikacje do wykonywania zawodu, który podlega uregulowaniu (w tym zawodu geodety), są zwykle oparte na narodowym systemie edukacyjnym, co może stanowić przeszkodę w wykonywaniu tego zawodu przez osobę, która nabyła kwalifikacje w innym państwie.

W krajach Unii Europejskiej istnieje ogólny system wzajemnego uznawania dyplomów, okresów nauki oraz kwalifikacji zawodowych. Obowiązuje zasada niedyskryminacji, zgodnie z którą obywatel innego państwa członkowskiego może ubiegać się o oferowane miejsce pracy na równi z obywatelami państwa, na którego terytorium przebywa. System obejmuje zawody, których wykonywanie uzależnione jest od posiadania kwalifikacji na poziomie średnim i wyższym.

Państwa członkowskie mają jednak prawo do weryfikacji kwalifikacji nabytych w innym państwie. W przypadku znaczących różnic w systemach kształcenia w obrębie jednego zawodu, komisja rozpatrująca wnioski może wymagać odbycia stażu adaptacyjnego, czyli pewnego rodzaju praktyki prowadzonej pod nadzorem państwa przyjmującego. Drugą formą weryfikacji wykształcenia jest test umiejętności. Test ten odbywa się w języku państwa przyjmującego i powinien obejmować te elementy wiedzy i umiejętności, które są wymagane w tym państwie.

Decyzja w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych jest podejmowana przez państwo pobytu na wniosek zainteresowanego, który chce wykonywać swój zawód na jego terenie.

Działalność w zakresie uznawania kwalifikacji w poszczególnych zawodach na terenie UE regulują trzy zasadnicze akty o charakterze obligatoryjnym:

■ dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich z 21 grudnia 1988 r. w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów szkół wyższych przyznawanych na zakończenie przynajmniej trzyletniego kształcenia i szkolenia zawodowego (89/48/EWG),

■ dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich z 18 czerwca 1992 r. w sprawie drugiego ogólnego systemu uznawania kształcenia i szkolenia zawodowego, uzupełniającego dyrektywę 89/48/EWG (92/51/EWG),

■ dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z 7 czerwca 1999 r. ustanawiająca procedurę uznawania kwalifikacji w zakresie działalności zawodowych, objętych dyrektywami w sprawie liberalizacji i środków przejściowych oraz uzupełniająca ogólne systemy uznawania kwalifikacji (99/42/WE).

Dyrektywy: 89/48 i 92/51 zostały wdrożone do polskiego prawa ustawą z 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (DzU z 2001 r. nr 87, poz. 954, ustawa wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE).

Dyrektywa 99/42, która zastąpiła wiele tzw. dyrektyw przejściowych i liberalizacyjnych z zakresu handlu, przemysłu i rzemiosła, została wdrożona do polskiego prawa ustawą z 10 maja 2002 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do podejmowania lub wykonywania niektórych działalności (DzU nr 71, poz. 655, ustawa wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE).

Dla porządku odnotujmy jeszcze akt ujednolicający wydane wcześniej dyrektywy sektorowe (choć nie dotyczy on bezpośrednio geodezji i kartografii), a mianowicie dyrektywę 2001/19/EC Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z 14 maja 2001 r. wprowadzającą zmiany do dyrektyw Rady 89/48/EWG i 92/51/EWG w sprawie ogólnego systemu uznawania kwalifikacji zawodowych i do dyrektyw Rady 77/452/EEC, 77/453/EEC, 78/686/EEC, 78/687/EEC, 78/1026/EEC, 78/1027/EEC, 80/154/EEC, 80/155/EEC, 85/384/EEC, 85/432/EEC, 85/433/EEC i 93/16/EEC obejmujących zawody pielęgniarzek opieki

Europejskiej (cz. I)

ogólnej, stomatologów, chirurgów weterynarii, położnych, architektów, farmaceutów i lekarzy.

W 1994 r. Polska przystąpiła do kilku konwencji europejskich w zakresie wzajemnego uznawania studiów, dyplomów wyższego wykształcenia i stopni naukowych w państwach regionu Europy:

- o równoważności dyplomów uprawniających do przyjęcia do szkół wyższych,
- o równoważności okresów studiów uniwersyteckich,
- o akademickim uznawaniu kwalifikacji uniwersyteckich,
- o ogólnej równoważności okresów studiów uniwersyteckich.

Stronami tych umów międzynarodowych są państwa należące do Rady Europy oraz te, które podpisały Europejską Konwencję Kulturalną. Przystąpienie do nich Polski daje podstawy prawne do uznania dyplomów ukończenia naszych szkół wyższych osobom pragnącym kontynuować naukę na studiach podyplomowych, doktoranckich bądź specjalistycznych na terytorium państw –

stron konwencji. 11 kwietnia 1997 r. 27 państw, w tym także Polska, podpisało nową konwencję o uznawaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wykształcenia wyższego w Regionie Europejskim (zwaną Konwencją Lizbońską), opracowaną wspólnie przez Radę Europy i UNESCO, która zastępuje wcześniejsze umowy.

Regulacje UE – oprócz uproszczenia dostępu do nauki, uznawania kwalifikacji oraz nostryfikacji świadectw i dyplomów – stwarzają podstawy prawne do kształtowania suwerennej narodowej polityki w tych zakresach. Polska po wstąpieniu do Unii Europejskiej na równi z innymi państwami członkowskimi będzie uczestniczyła w systemie uznawania kwalifikacji.

Zawód geodety zaliczany jest do tzw. regulowanej działalności zawodowej. Jego wykonywanie na terytorium państwa członkowskiego wymaga (bezpośrednio lub pośrednio) na mocy ustaw, rozporządzeń bądź przepisów administracyjnych, posiadania dowodu wykształcenia i szko-

lenia albo poświadczenia kompetencji (dyrektywa 92/51 EWG). Zawód geodety rozwija się w poszczególnych krajach według różnych schematów, stąd też odmienne zakresy działalności. Różnice dotyczą także:

- systemu edukacji i nadawania uprawnień geodezyjnych (w niektórych krajach nadawane są przez państwo, w innych – przez organizacje zawodowe, a jeszcze w innych – nie ma ich wcale),
- funkcji zawodu geodety (np. w niektórych krajach pewne funkcje mogą być z natury quasi-sądownicze albo mogą być wykonywane tylko przez osoby o statutowych kwalifikacjach).

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej jest już bardzo bliskie i wielu geodetów zapewne chciałoby znać warunki, po spełnieniu których będą mogli podejmować pracę w zawodzie w krajach członkowskich w ramach swobody przepływu osób i usług. W celu przybliżenia praktycznej wiedzy na ten temat rozpoczynamy cykl artykułów, w których przedstawimy status zawodu geodety oraz zasady uznawania dyplomów w zakresie geodezji, a także możliwości uzyskania uprawnień geodezyjnych w poszczególnych krajach UE.

Katarzyna Opieczyńska-Spiess,
główny specjalista
w Departamencie
Geodezji i Kartografii
Ministerstwa Infrastruktury

A u s t r i a

Podstawę prawną funkcjonowania geodezji (kartografia uznawana jest za odrębną dyscyplinę i regulowana oddzielnymi aktami) stanowią w Austrii:

- federalna *ustawa geodezyjna* z 3 lipca 1968 r.;
- ustawa federalna z 20 marca 1975 r. *zmieniająca ustawę geodezyjną, ustawę o podziale nieruchomości i ustawę o lotnictwie*;
- ustawa federalna z 22 października 1980 r. *zmieniająca ustawę geodezyjną*;
- rozporządzenie federalnego ministra gospodarki w *sprawie geodezji i planów* z 1994 r.

Organami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie geodezji są:

- Federalny Urząd Metrologii i Geodezji (BEV – Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen), podległy Federalnemu

Ministerstwu Budownictwa i Techniki (Bundesministerium für Bau und Technik),

- 68 urzędów geodezyjnych podległych BEV.

Działalność geodetów prowadzących prywatną praktykę na wolnym rynku reguluje Federalna Izba Architektów i Inżynierów – Konsultantów (BAIK – Bundes-Architekten und Ingenieurkonsultantenkammer), posiadająca 4 oddziały terenowe w Wiedniu, Grazu, Linzu i Innsbrucku. Do izby tej należą obowiązkowo wszyscy geodeci, którzy uzyskali tzw. licencję katastralną. BAIK zapewnia ochronę zawodu (i rynku pracy) w skali federalnej.

W zależności od uzyskanego wykształcenia geodeci mogą pracować jako:

- urzędnicy państwowi w służbie fede-

ralnej, państwowej lub miejskiej (razem ok. 150 osób);

- licencjonowani geodeci z prywatną praktyką;
- szefowie komercyjnych biur inżynierskich;
- pracownicy (licencjonowani geodeci w firmach geodezyjnych, urzędnicy klasy B BEV, urzędnicy klasy C BEV, technicy geodezyjni).

Absolwenci 5-letnich studiów wyższych na uniwersytetach technicznych w Grazu i Wiedniu uzyskują tytuł inżyniera dyplomowanego (Diplomingenieur), który odpowiada polskiemu stopniowi magistra inżyniera. Oba uniwersytety oferują programy studiów doktoranckich. Dyplom studiów wyższych uprawnia do wszczęcia postępowania

Austria

- Powierzchnia – 83 858 km²
- Liczba ludności – 8,17 mln

Kontakty

■ BEV – Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen
Schiffamtsgasse 1-3, A- 1025 Wien

■ BAIK – Bundes-Architekten und Ingenieurkonsultantenkammer
Karlgasse 19/2, A-1040 Wien

■ Heinz Kasparovsky
Head of NARIC Austria
Bundesministerium für Bildung
Wissenschaft und Kultur
Abteilung VII/D/3
8, Teinfaltstraße
A-1014 Wien
tel. (00 43) 1-531-20-59-20
fax (00 43) 1-531-20-78-90
naric@bmwf.gv.at
heinz.kasparovsky@bmbwk.gv.at

mającego na celu uzyskanie tzw. licencji katastralnej. W tym celu konieczne jest odbycie co najmniej 3-letniej praktyki (minimum 1 rok prac katastralnych). Uzyskanie stosownego zaświadczenia umożliwi przystąpienie do egzaminów z prawa, ekonomiki, zarządzania i techniki geodezyjnych. Szczegółowy zakres

materiału jest ustalany corocznie przez BAIK w porozumieniu z BEV. Komisja egzaminacyjna zwykle składa się z dwóch urzędników państwowych BEV oraz dwóch niezależnych inżynierów-konsultantów (BAIK). Uzyskanie licencji Inżynierkonsultent für Vermessungswesen upoważnia do działania w pełnym zakresie geodezji, zwłaszcza w pomiarach katastralnych i przetwarzaniu danych do rejestru gruntów na obszarze całego kraju. Obecnie licencjonowani inżynierowie-konsultanci prowadzą niemal wszystkie prace katastralne na zamówienia właścicieli oraz dostarczają dane dla ciągłej aktualizacji katastru.

Geodeci pragnący zyskać zatrudnienie jako personel w BEV lub w wydziałach geodezyjnych poszczególnych krajów związkowych oraz dużych gmin miejskich muszą spełniać analogiczne wymagania odnośnie wykształcenia i egzaminu państwowego. Ponadto jako kandydaci na urzędników państwowych muszą legitymować się obywatelstwem austriackim.

Szefowie biur inżynierskich powinni posiadać wykształcenie wyższe oraz odbyć trzy lata potwierdzonej praktyki. Obowiązuje ich zdanie egzaminu państwowego (Bewilligungspflichtiges gebundenes Ge-

werbe und Konzessions Prüfung). Wyjątek stanowią kandydaci na stanowiska kierownicze będący członkami samorządowego stowarzyszenia handlowego (Wirtschaftskammer), zwolnieni z tego obowiązku. Kierowane przez nich placówki zajmują się jednak głównie projektami rozwoju infrastruktury i komunikacji i (stosownie do obowiązujących regulacji federalnych) nie mogą pracować dla potrzeb katastru.

Kandydaci na pracowników biur inżynierskich mogą posiadać tytuły dyplomowanego inżyniera (po ukończeniu uniwersytetu technicznego) lub inżyniera (w przypadku absolwentów wyższej szkoły technicznej). Kandydaci na techników mogą ukończyć kursy specjalistyczne organizowane przez BEV (w przypadku sektora publicznego) lub BAIK (dla sektora prywatnego).

W czasie, kiedy powstawało niniejsze opracowanie, w Austrii wprowadzano zmiany w zasadach uznawania dyplomów szkół wyższych. Aktualnych informacji o stosowanych procedurach dostarcza austriacka placówka NARIC, działająca przy Federalnym Ministerstwie Nauki i Kultury. W sprawie uznawania uprawnień geodezyjnych należy zwracać się do Federalnego Ministerstwa Budownictwa i Techniki. ■

B e l g i a

Na terenie Belgii w roku 2002 funkcjonowało 7 systemów prawnych: federalny; prowincji walońskich; prowincji flamandzkich; okręgu Brukseli; wspólnoty francuskojęzycznej; wspólnoty niderlandzkojęzycznej oraz wspólnoty niemieckojęzycznej.

Podstawę prawną funkcjonowania geodezji (kartografia jest odrębną dyscypliną uregulowaną innymi aktami) stanowiły w roku 2002:

- rozporządzenie królewskie z 18 maja 1936 r. o ustanowieniu zawodu geodety – eksperta nieruchomości;
- rozporządzenie królewskie z 18 maja 1936 r. dotyczące wymogów związanych z wykonywaniem zawodu geodety – eksperta nieruchomości z późn. zm.;
- rozporządzenie rządu wspólnoty francuskiej z 19 maja 1999 r. modyfikujące rozporządzenie królewskie z 18 maja 1936 r., dotyczące wymogów związanych

z wykonywaniem zawodu geodety – eksperta nieruchomości;

- rozporządzenie królewskie z 26 maja 1999 r. modyfikujące rozporządzenie królewskie z 20 lipca 1964 r. dotyczące klasyfikacji hierarchicznej i kariery niektórych funkcjonariuszy administracji państwowej;
- rozporządzenie rządu wspólnoty francuskiej z 4 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie rządu wspólnoty francuskiej z 9 lipca 1996 r., ustalające listę szkół wyższych zgodnie z artykułem 55 § 3 dekretu z 5 sierpnia 1995 r. wprowadzającego ogólną organizację wykształcenia wyższego;
- rozporządzenie królewskie z 9 sierpnia 2002 r. zmieniające rozporządzenie królewskie z 31 sierpnia 1964 r. ustalające nazewnictwo form działalności handlowej w rejestrze handlowym;
- rozporządzenie królewskie z 5 wrześ-

nia 2002 r. wprowadzające reformę kariery niektórych urzędników administracji państwowej;

- rozporządzenie królewskie z 14 października 2002 r. wprowadzające nowelizacje klasyfikacji niektórych członków personelu administracyjnego państwa w ramach rodziny funkcji.

Wbelgijskim systemie katastru fiskalnego mogą znaleźć zatrudnienie jedynie geodeci posiadający uprawnienia geodetów-ekspertów przysięgłych (flam. *gezworen lantmeter-expert*, wal. *géometre-expert juré*) lub geodetów-ekspertów nieruchomości (wal. *géometre-expert immobilier*, flam. *meetkundig schatter*).

Kandydaci pragnący uzyskać tego typu uprawnienia winni legitymować się dyplomem ukończenia 4-letnich studiów wyższych uniwersyteckich lub 4-letnich studiów wyższych odbytych w tzw. prze-

mysłowych szkołach wyższych (wal. *instituts supérieurs industriels*, flam. *Industriële Hogskolen*) oraz zaświadczeniem o roku stażu. Egzamin konkursowy na geodetę-eksperta przysięgłego jest organizowany przez ministerstwa wspólnot językowych dwukrotnie w ciągu roku.

Od uczestników egzaminu w roku 2000 były wymagane następujące dokumenty:

- poświadczona kopia ukończenia szkoły średniej (lub zaświadczenie o przejściu eliminacji organizowanych przez Komisję Centralną Ministerstwa Edukacji Narodowej bądź zaświadczenie o zdaniu egzaminów wstępnych);
- dyplom ukończenia studiów wyższych o specjalności geodezja;
- zaświadczenie o stażu zawodowym (wydane przez Prowincjonalny Komitet Weryfikacji Stażów);
- wyciąg z aktu urodzenia;
- świadectwo dobrego prowadzenia, życia i zwyczajów (wydane maksimum trzy miesiące wcześniej).

Oficjalne tytuły *Gezwooren Landmeter-Expert* i *Géometre-Expert Juré* wydają odpowiednie wydziały Instytutu Geodezji (BIL – Beroeps Instituut van Landmeters oraz IPG – Institut Professionnel de Géometres) powołanego dekretem królewskim z 18 stycznia 1995 roku.

Belgijscy geodeci mogą być zatrudniani jako:

- prywatni geodeci z własną praktyką;
 - pracownicy (oficjalnej agencji państwowej, regionalnej lub gminnej; zatrudnieni przy pracach katastralnych);
 - specjaliści w sektorze prywatnym (biura inżynierskie, firmy przemysłowe itp.).
- Biuro Selekcji Administracji Federalnej SELOR (Bureau de Sélection de l'Administration Fédérale/Selectiebureau van de Federale Overheid) rozpisuje regularnie konkursy mające na celu tworzenie rezerwy młodych urzędników państwowych o specjalizacji w zakresie geodezji i uprawnieniach geodety – eksperta.

Jak wynika z analizy obwieszczeń publikowanych w *Moniteur Belge/Belgisch Staatsblad*, poza dyplomem studiów wyższych i dyplomem uprawnień, wymagane jest ponadto „bycie Belgiem” lub „obywatelem Unii Europejskiej”. Kandydaci zobowiązani są także podać swój numer rejestru narodowego (*numéro de registre national/rijksregisternummer*) – belgijski odpowiednik polskiego PESEL-u (powoduje to sprzeczność logiczną, lecz skutecznie chroni krajowy rynek pracy).

Uznawanie dyplomów szkół wyższych jest prowadzone niezależnie przez dwie instytucje:

- Ministerstwo Wspólnoty Flamandzkiej (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap),
- Dyрекcję Generalną Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych Ministerstwa Oświaty Wspólnoty Francuskiej Belgii (Ministere de l'éducation – Communauté Française de Belgique, Direction générale de l'Enseignement supérieur et de la recherche scientifique).

W przypadku nostryfikacji dyplomu konieczne jest złożenie:

- potwierdzonej kopii dyplomu,
- potwierdzonego wykazu ocen i zajęć lub indeksu,
- przysięgłego tłumaczenia obu dokumentów na język flamandzki, angielski, niemiecki lub francuski (w prowincji flamandzkiej) albo francuski, angielski lub niemiecki (w prowincji walońskiej).

Używanie obcych tytułów naukowych w prowincjach flamandzkich jest dozwolone, lecz nie są one chronione prawnie. W wyniku nostryfikacji dyplomu można uzyskać ekwiwalentny tytuł flamandzki, chroniony prawnie. Na terenie prowincji walońskich nie jest możliwe uzyskanie prawa do używania walońskich tytułów naukowych na podstawie dyplomów wydanych w krajach UE lub EFTA (tym samym również polskich). Dozwolone jest natomiast używanie oryginalnych tytułów.

Szczegółowych informacji na temat nostryfikacji dyplomów szkół wyższych udzielają komórki NARIC, akredytowane przy Ministerstwie Wspólnoty Flamandzkiej oraz Dyrekcji Generalnej Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych Ministerstwa Oświaty Wspólnoty Francuskiej Belgii.

W sprawie uznania uprawnień zawodowych w zakresie geodezji należy zwracać się do Urzędu Zawodów Umysłowych federalnego Ministerstwa Klas Średnich i Rolnictwa (wal. *Ministere des Classes Moyennes et Agriculture*, flam. *Ministerie van Middenstand en Landbouw Dienst intellectuele beroepen*). W celu wszczęcia procedury prawnej konieczne jest złożenie:

- potwierdzonej kopii dyplomu;
- potwierdzonej listy ocen i wykazu zajęć (indeks);
- przysięgłego tłumaczenia obu dokumentów na język francuski lub angielski;
- życiorysu;
- kopii paszportu;
- wyciągu z aktu urodzenia;
- dowodu zameldowania;
- świadectwa dobrego prowadzenia się i obyczajów, wydanego w kraju ojczystym.

Szczegółowych informacji udziela Biuro

Belgia

- Powierzchnia – 30 510 km²
- Liczba ludności – 10,27 mln

Kontakty

- **België (Vlaamse Gemeenschap)**
Erwin Malfroy
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Henri Consciencegebouw Tower A7
Koning Albert II Laan 15
B – 1210 Brussel
tel. (00 32) 2-553-98-19
fax (00 32) 2-553-98-05
erwin.malfroy@ond.vlaanderen.be
- **Chantal Kaufmann**
Directrice générale adjointe
Ministère de l'éducation
– Communauté Française de Belgique
Direction générale de l'Enseignement supérieur et de la recherche scientifique
ENIC/NARIC
rue Royale 204
B – 1010 Bruxelles
tel. (00 32) 2-210-55-77
fax (00 32) 2-210-59-92
chantal.kaufmann@cfwb.be
<http://www.cfwb.be/infosup>
- **Ministère des Classes Moyennes et Agriculture**
Service des professions intellectuelles
Mrs. R. Wagner
W.T.C. – 27 ième étage
Boulevard Simon Bolivar 30
1000 Bruxelles
tel. (00 32) 2-208-52-55
fax (00 32) 2-208-52-90
- **Services du Premier Ministre SSTC**
Affaires Scientifiques, Techniques et Culturelles
Mr. J. Nelis
Rue de la Science 8
B-1000 Brussel
tel. (00 32) 2-238-34-54
fax (00 32) 2-230-59-12

Premiera ds. Naukowych, Technicznych i Kulturalnych. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, kandydaci winni odbyć staż zawodowy i (o ile komisja uzna to za konieczne) wziąć udział w egzaminie konkursowym, organizowanym przez ministerstwa wspólnot językowych.

(za miesiąc o Danii i Finlandii)

*Opracował zespół autorów: prof. **Stanisław Białousz**, dr **Zbigniew Bochenek**, dr **Dariusz Dukaczewski**, **Michał Grodzicki**, **Przemysław Sowiński**, dr **Ewa Wysocka** – kierownik pracy